

Kolossensen

Kolossensen 1

1. Paulus, een apostel Van dit gehele opschrift zie de aantekeningen op de andere zendbrieven en voornamelijk Ef. 1:1,2. van Jezus Christus, door de wil van God, en Timotheus, de broeder,
2. Den heiligen en gelovige broederen in Christus, die te Kolosse zijn: Dat was een voorname stad in Frygië, niet ver van Hierapolis en Laodicea, gelijk te zien is Col. 4:13,16, waar de apostel zelf nooit was geweest, Col. 2:1, hoewel hij in Pamfilië, een landschap niet ver vandaar gelegen, het Evangelie meermalen gepredikt had; vanwaar het schijnt dat Epafraas en enige anderen derwaarts gezonden heeft. Zie Hand. 13:13, en Hand. 14:24. genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.
3. Wij danken Zie van deze benaming Gods, 1 Cor. 15:24; Ef. 1:3. den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, altijd voor u biddende;
4. Alzo wij van uw geloof Dat is, de belijdenis uws geloofs van *Christus Jezus*, op welchen het ware geloof bijzonderlijk ziet, om door Hem vergeving der zonden en de zaligheid te verkrijgen; Hand. 10:43; Rom. 3:24,25, enz. in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde, die *gij hebt* tot alle heiligen.
5. Om de hoop, De eeuwige zaligheid, die wij hier hopen, en hiernamaals in den hemel genieten zullen; Rom. 8:24; Ef. 1:18. die u weggelegd is Dat is, bewaard wordt, gelijk Petrus spreekt, 1 Petr. 1:4, om te zijner tijd daar te ontvangen. in de hemelen, van welke gij te voren gehoord hebt, door het Woord Grieks *in het woord*; Ef. 1:13. der waarheid, *namelijk* des Evangelies;
6. Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de gehele Dat is, onder al de volken der wereld, gelijk hierna Col. 1:23 verklaard wordt. Zie Rom. 10:18. wereld, en het brengt vruchten Namelijk des waren geloofs, en die de ware bekering betamelijk zijn. Zie Matth. 3:8, en Matth. 13:23, alsook Jes. 55:10. voort, gelijk ook onder u, Grieks *in u*. van dien dag af dat gij gehoord hebt, en de genade Gods in waarheid Dat is, waarlijk en oprecht, gelijk Hand. 10:34, hetwelk van de Colossensen verstaan wordt, die oprecht en zonder geveinsdheid de waarheid des Evangelies hebben bekend; of van degenen, die hun hetzelfde eerst hebben gepredikt, welke het hun oprecht en zonder vermenging van menselijke leringen hebben voorgesteld, gelijk hij terstond van Epafraas getuigt. bekend hebt.
7. Gelijk gij ook geleerd hebt van Epafraas, onzen geliefden mededienstknecht, dewelke een getrouw dienaar van Christus is voor u; Dat is, u ten goede en tot uwe zaligheid.
8. Die ons ook verklaard heeft uw liefde in den Geest. Of, *door den Geest*; dat is, die door den Heiligen Geest in u gewrocht is, en uit een geestelijk gemoed en oorzaak voortkomt; hetwelk de apostel daarbij doet, om deze liefde te onderscheiden van wereldse liefde, die uit wereldse oorzaken haren oorsprong heeft. Zie Rom. 14:17, en Ef. 6:18.
9. Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden Dat is, zo menigmaal als wij bidden, ook voor u te bidden. voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, Dat is, Gods wil in het Evangelie geopenbaard, van welchen hij Col. 1:6 gesproken had. in alle wijsheid Deze twee gaven worden alzo onderscheiden, *dat wijsheid* is eigenlijk het begrip der geestelijke verborgenheden en leringen, ons in het Evangelie geopenbaard; maar *het verstand* de bekwaamheid om de ware leer des Evangelies

wel te kunnen onderscheiden van menselijke bijvoegselen, en die tot stichting en vertroosting te kunnen aanleggen, gelijk de apostel hierna ook deze beide dingen voorstelt. **en geestelijk verstand;**

10. Opdat gij moogt wandelen waardiglijk Dat is, gelijk het betaamt dien, die den Heere kennen, belijden en liefhebben. Zie dergelijke Rom. 16:2; Ef. 4:1. **den Heere, tot alle behagelijkheid,** Dat is, om den Heere in al uwen wandel te mogen behagen. **in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God;**

11. Met alle kracht Dat is, met allerlei kracht, die Hij ons in onze zwakheid mededeelt, om al deze onze vijanden te overwinnen, wanneer wij die sterkte door het geloof van Hem begeren. Zie 1 Cor. 1:27; 2 Cor. 12:9; Jak. 1:5,17. **bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid** De *lijdzaamheid* ziet op de grootte der verdrukking, die zij lijdzaam verdraagt; de *lankmoedigheid* op de langdurigheid derzelve, waardoor zij onder dezelve niet bezwijkt, noch zichzelf wreekt, al is zulks somwijlen in haar macht. Zie Jes. 30:15; Klaagl. 3:25. **en lankmoedigheid, met blijdschap;** Niet om de verdrukkingen zelf, die ook den gelovigen droefheid aandoen en tranen uitpersen, Joh. 16:20, maar om de vertroosting die zij daarin gevoelen,, en de vruchten en beloningen, die zij daardoor verkrijgen. Zie Matth. 5:12; Hand. 5:41; Rom. 5:3; 2 Cor. 1:5, enz.

12. Dankende Namelijk wij, van welken hij in Col. 1:9 gesproken heeft. En hier begint de apostel het tweede deel van dezen zendbrief, bestaande in de voorstelling van de leer der zaligheid en in de wederlegging der tegenstrijdige dwalingen. **den Vader, Die ons bekwaam gemaakt** Namelijk door Zijn woord en Geest. **heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;** Dat is, in het rijk Zijner genade en heerlijkheid, hetwelk licht wordt genaamd vanwege de ware kennis Gods, die daarin heerst; en vanwege de eeuwige heerlijkheid

en klaarheid in den hemel, die daarop volgt, gesteld tegen het rijk der duisternis, waarvan in Col. 1:13 wordt gesproken.

13. Die ons getrokken heeft uit de macht der Der zonde en des eeuwigen doods, waarover den Satan als een prins der duisternis, Ef. 6:12, de macht toegeschreven wordt, Hebr. 2:14, omdat hij door afleiding en onkennis van God en Zijnen wil, over de ongelovige mensen heerst, 2 Cor. 4:3,4, en hen alzo tot den eeuwigen dood in de eeuwige duisternis brengt; Matth. 8:12; 2 Petr. 2:17; Jud.:6. **duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon** Dat is, van Zijn welgeliefden Zoon, Matth. 3:17, en Matth. 17:5; een Hebreeuwse wijze van spreken, gelijk Ps. 15:1, de berg Zion de berg Zijner heerlijkheid genaamd wordt, dat is, Zijn heilige berg. **Zijner liefde;**

14. In Denwelke Namelijk Zoon Zijner liefde, dat is, *Christus Jezus*, wiens persoon hij daarna gaat beschrijven. **wij de verlossing** Grieks *vrijmaking*, of, *lossing door rantsoen*. Zie ook Ef. 1:7. **hebben door Zijn bloed, namelijk** Hier wordt deze verlossing, die wij in *Christus Jezus* hebben, nader verklaard, en wordt *de vergeving der zonden* hier, gelijk ook Luk. 1:77, alleen uitgedrukt, niet omdat wij door de verlossing van *Christus* niet meer hebben, maar omdat deze het eerste deel is van onze verlossing, en de grond, waarop het recht tot het eeuwige leven en de heiligmaking, mitsgaders ook het pand des Heiligen Geestes, noodwendig volgt, gelijk de apostel elders alom verklaart, voornamelijk Ef. 1:7, enz., waarvan deze brief een kort begrip is. Zie ook Gal. 3:12, enz. **de vergeving der zonden;**

15. Dewelke het Beeld *Christus* wordt hier alzo genaamd, zo ten aanzien van Zijn eeuwige geboorte van den Vader, omdat Hij is het uitgedrukte en eeuwige beeld van den persoon des Vaders, eenswezens met den Vader, Spreuk. 8:22; Micha 5:1; Joh. 10:30; Hebr. 1:3, alsook ten aanzien dat Hij mens geworden zijnde, God in Hem en door Hem Zijne eigenschappen, namelijk Zijne wijsheid, goedigheid, rechtvaardigheid en

almachtigheid, voor onze ogen gelijk als afbeeldt. Zie Joh. 14:9; 1 Tim. 3:16. **is des onzienlijken** Namelijk des Vaders, die daarom onzienlijk genoemd wordt, omdat Zijn wezen onzienlijk is, 1 Tim. 6:16, en omdat Hij Zichzelf voor de ogen der mensen niet heeft geopenbaard, gelijk wel de Zoon in Zijn aangenomen menselijke natuur heeft gedaan. Zie Joh. 1:18,33. **Gods, de Eerstgeborene** Hij zegt niet *de eerstgeschapene*, maar eerstgeborene, hetwelk verstaan moet worden van Zijn goddelijke natuur en eeuwige geboorte van den Vader vóór alle schepselen, en van Zijne waardigheid boven alle schepselen, gelijk op het woord *beeld* aangetekend is, en nader blijkt Joh. 1:1, vergelijk met Col. 1:14. Te meer omdat Hij hier gezegd wordt de eerstgeborene niet *onder vele broeders*, gelijk Rom. 8:29, maar *aller creaturen*, waardoor Hij merklijk van alle schepselen wordt onderscheiden, en dienvolgens niet als een schepsel, maar als de Schepper van alles wordt ingevoerd, gelijk in Col. 1:16 breder verklaard wordt. **aller creaturen.**

16. Want door Hem zijn Grieks *in Hem*; dat is, door Hem als een medewerker des Vaders, gelijk aan het einde van Col. 1:16 verklaard wordt. Zie ook Joh. 1:3, en Joh. 5:19. **alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij** Deze namen worden hier den engelen in den hemel gegeven, omdat God hen als koningen, *welken eigenlijk de tronen toekomen* prinsen, overheden en machtigen dikmaals gebruikt in het regeren van landen en koninkrijken, gelijk bij Daniël, Zacharias en andere profeten te zien is. Zie ook Ef. 1:21, en Ef. 3:10. **heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen;** Dat is, om Zijntwil, opdat Hij een erfgenaam en Heere zou zijn ook van al dezen. Zie Hebr. 1:2. Of, tot Zijne eer, gelijk tot de eer des Vaders en des Heiligen Geestes. Zie Joh. 5:23; Rom. 11:36.

17. En Hij is voor alle dingen, Dat is, eer er enige dingen geschapen zijn geweest, gelijk

Spreuk. 8:22; Joh. 17:5. **en alle dingen bestaan te zamen** Dat is, alle creaturen worden in wezen, leven en bewegen van Hem onderhouden. Zie Hebr. 1:3, en Joh. 5:17, enz. door welk alles de eeuwige godheid des Zoons, en dienvolgens de enigheid Zijns wezens met den Vader en den Heiligen Geest bewezen wordt, alzo er maar een enig God is, die hemel en aarde geschapen heeft en onderhoudt. Zie 1 Joh. 5:7. **door Hem;**

18. En Hij is het Hoofd des In de voorgaande verzen heeft Hij gesproken van de uitnemendheid des persoons van *Christus*, als den eeuwigen Zoon Gods, en Schepper en onderhouder van alle dingen, nu bewijst Hij ook de uitnemendheid Zijns persoons boven al Zijn uitverkoren leden, ten aanzien dat Hij als God en mens een Middelaar is geworden tussen God en de mensen; waarvan het eerste is, dat Hij het geestelijk lichaam is, hetwelk van Hem door Zijne verdienste en Geest alle geestelijk leven en zaligheid ontvangt; waarvan zie Ef. 1:22, en Ef. 4:15,16. **lichaams, namelijk der Gemeente, Hij, Die het Begin is,** Dat is, de eersteling uit de doden, gelijk Hem Paulus alzo noemt 1 Cor. 15:20; en *Christus* wordt alzo genoemd, omdat Hij niet alleen is degene, die door Zijn eigen kracht is opgestaan, en door wiens kracht alle anderen opgestaan zijn, en hiernamaals opstaan zullen, maar ook omdat Hij de eerste is, die tot de eeuwige heerlijkheid opgestaan is, opdat Hij al Zijne gelovigen met Hem tot dezelfde heerlijkheid hiernamaals zou verwekken. Zie 1 Cor. 15:23; 1 Thess. 4:14, enz. **de Eerstgeborene** Dat is, de eerstgeborene onder degenen, die tot de eeuwige heerlijkheid uit de doden zullen opstaan, waardoor, gelijk ook door het woord *begin*, te kennen gegeven wordt, niet alleen dat Hij de eerste in orde is en de oorzaak van de opstanding der anderen, maar bovendien ook dat Hij in heerlijkheid boven anderen, zelfs naar Zijn menselijke natuur, verre zal uitsteken, gelijk de eerstgeborenen in het Oude Testament boven al hunnen broeders gezet waren, hetwelk ook de volgende woorden, *opdat Hij*, enz., merklijk medebrengen. **uit de doden, opdat Hij**

in allen de Of, *onder allen*, namelijk Zijne broeders. Eerste zou zijn.

19. Want het is *des Vaders* welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid Namelijk van alle geestelijke gaven en heerlijkheid, namelijk niet alleen om dezelve voor zich te bezitten, maar ook om al den leden, naarmate Zijner gaven, die mede te delen. Zie Joh. 1:14,16, en Joh. 3:34,35; Ef. 4:7, enz. **wonen zou;**

20. En dat Hij, door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed Dat is, door Zijn bloedige offerande eenmaal aan het kruis volbracht; Hebr. 10:10, enz. Zijns kruises, door Hem, *zeg ik*, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelven, hetzij de dingen, die op de aarde, Zie de verklaring van deze plaats in de aantekeningen op Ef. 1:10. hetzij de dingen die in de hemelen zijn.

21. En Hij heeft u, die Namelijk gelovigen uit de heidenen. **eertijds vervreemd** Namelijk eer gij tot *Christus* bekeert waart. Zie Ef. 2:12, enz. **waart, en vijanden** Dat is, God hatende en van God gehaat. Zie Rom. 1:30, en Rom. 5:10; Joh. 15:25; Jak. 4:4. **door het verstand in de boze werken,** Dat is, hetwelk Hem altijd in het boze bezig houdt, Gen. 6:5. **nu ook verzoend,**

22. In het lichaam Dat is, in Zijn lichaam, bestaande uit vlees en bloed, en ons in alle zwakheden gelijk, uitgenomen de zonde, Hebr. 2:14; welken titel de apostel daarbij doet, opdat Hij Zijn lichaam, dat Hij voor ons in den dood gegeven heeft, zou onderscheiden van Zijn geestelijk lichaam Zijner gemeente, waarvan hij kort tevoren heeft gesproken, en ook van Zijn verheerlijkt lichaam, waarmede Hij in den hemel triumfeert, en hetwelk aan gene zwakheid of sterfelijkheid meer is onderworpen; Rom. 6:9,10. Zijns vleses, door den dood, opdat Hij u zou heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk Namelijk omdat de gerechtigheid van *Christus* ons door het geloof wordt toegerekend, en al onze gebreken door Zijn bloed en voorbidden bedekt worden, Rom. 8:33,34; en wij, door

Gods Geest wedergeboren zijnde, ook zelf van alle overblijfselen der zonde hierna zullen bevrijd worden; Ef. 5:26,27. **voor Zich stellen;**

23. Indien gij maar blijft in het geloof, gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Dat is, de hoop der eeuwige zaligheid, die den gelovigen door het Evangelie wordt beloofd. **Evangelies, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de creature** Dat is, alle volken, of soorten van mensen in de wereld, gelijk *Christus* verklaart, Matth. 28:19, en Markus ook spreekt Mark. 16:15., die onder den hemel is; van hetwelk ik Namelijk het Evangelie onder alle volken. Paulus een dienaar geworden ben;

24. Die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, Dat is, om u met mijn voorbeeld te versterken in de aangenomen waarheid. Zie 2 Cor. 12:15; 2 Tim. 2:10. **en vervulle in mijn vlees de overblijfselen Of, hetgeen ontbreekt.** Dit wordt niet verstaan van het lijden van *Christus* voor onze zonden, alsof daaraan iets zou ontbreken tot onze verlossing, want dat is volkomen en in alle delen volmaakt, zodat daaraan niets ontbreekt, Col. 1:20; Hebr. 10:14; 1 Joh. 1:7, en 1 Joh. 2:2; maar van het lijden, dat zijnen leden aangedaan wordt om Zijnentwil. Zie 2 Cor. 1:5; Hebr. 11:26. **van de verdrukkingen** Dat is, òf *Christus* lijdt in Zijne ledematen, Hand. 9:4; 2 Cor. 1:5, òf de gelovigen om *Christus'* zaak lijden, 2 Cor. 4:10; Hebr. 11:26. **van Christus, voor Zijn lichaam,** Dat is, tot versterking en stichting van Zijne gemeente, gelijk Hij tevoren gezegd heeft *voor u*. **hetwelk is de Gemeente;**

25. Welker dienaar ik geworden ben, naar de bedeling Dat is, nadat Hij mij dezen Zijnen last en deze Zijne gaven uigedeeld heeft, als een heer over zijn huis. Zie de verklaring van dit woord Ef. 1:10. **van God, die mij gegeven is aan u, om te vervullen het Woord Gods;**

26. **Namelijk de verborgenheid, die verborgen is** Zie de verklaring hiervan in de aantekeningen Ef. 3:5, enz. **geweest van alle eeuwen en van alle geslachten, maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen;**
27. **Aan wie God heeft willen bekend maken, welke** Namelijk rijkdom der heerlijkheid. **zij de rijkdom der** Dat is, de overvloed en heerlijkheid; of de heerlijke overvloedigheid. **heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke** Namelijk rijkdom der heerlijkheid. **is Christus** Want in Hem zijn alle schatten der wijsheid en kennis Gods verborgen, gelijk Hij hierna spreekt Col. 2:3. Die dan *Christus* in zich heeft wonende door het geloof, die heeft alles met Hem; Rom. 8:32. **onder u, de Hoop der** Dat is, in wien en door wien wij de hoop der eeuwige heerlijkheid ontvangen. **heerlijkheid;**
28. **Denwelken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mens** Namelijk wie hij ook zij, hetzij Jood of heiden., **en lerende een iegelijk mens** Namelijk wie hij ook zij, hetzij Jood of heiden. **in alle wijsheid,** Namelijk ter zaligheid nodig. Zie Hand. 20:27; 2 Tim. 3:15. **opdat wij zouden een iegelijk mens** Namelijk wie hij ook zij, hetzij Jood of heiden. **volmaakt stellen** Dat is, leren zijne volmaaktheid alleen in *Christus* te stellen en te zoeken; of in *Christus'* geloof en leer. Zie Hand. 4:12; Rom. 1:16. **in Christus Jezus;**
29. **Waartoe ik ook arbeide, strijdende** Ene gelijkenis, genomen van degenen, die om prijs strijden of vechten, die al hunne krachten, die zij hebben, gebruiken om te overwinnen. **naar Zijn werking,** Dat is, naar de mate Zijner werking, die in ons niet ledig is. Zie 1 Cor. 15:10; 2 Tim. 1:6,7. **die in mij werkt met kracht.**

Kolossensen 2

1. **Want ik wil, dat** Dit woordje *want*, ziet op hetgeen in het einde van het voorgaande

hoofdstuk van Paulus is gezegd, en wijst daarmee aan, dat hij niet alleen bij degenen, waar hij zelf had gepredikt, met alle kracht had gearbeid, maar ook zorgvuldig was voor degenen, waar hij zelf niet was geweest. **gij weet, hoe groten strijd ik voor** Namelijk door zorgvuldige gedachten, gebeden, vermaningen aan degenen, die derwaarts reizen en bezendingen, en dat alles niettegenstaande de beletselen, die de Satan mij daartegen voortbrengt; hetwelk hij daarom een strijd noemt. **u heb, en voor degenen, die te Laodicea zijn,** Ene stad, niet ver van Colosse gelegen, waar het schijnt dat deze valse leraars dezelfde dwalingen strooiden. Waarom hij dezen brief bij hen ook beveelt te lezen; Col. 4:16. **en zo velen als er mijn aangezicht** Dat is, mijn lichamelijke tegenwoordigheid niet hebben gehad; gelijk Hand. 20:38. **in het vlees niet hebben gezien;**

2. **Opdat hun harten** Deze drie dingen, namelijk vertroosting, liefde en volle verzekering, kunnen òf de vrucht zijn van den strijd van Paulus voor hen, òf de zaak zelve, waaromtrent deze zorgvuldigheid en strijd van Paulus zich bezighield. **vertroost mogen** Namelijk verstaande mijne zorg voor hen, en mijne getuigenis van de oprechtheid der leer, die zij door Epafras en anderen hadden ontvangen. **worden, en zij samengevoegd** Ene gelijkenis van enig timmerwerk, hetwelk samengevoegd en in elkander gesloten zijnde, te sterker en te vaster is. Nu is er niets, dat de harten meer samenbindt, dan enigheid in het ware geloof, Hand. 4:32, waaruit de rechte liefde ook vloeit. **zijn in de liefde, en dat tot allen rijkdom der volle verzekerdheid** Namelijk door den Heiligen Geest in ons gewrocht. Want, hoewel het Evangelie zelf ons deze wetenschap des geloofs toebrengt, zo kan nochtans de volle verzekerdheid daarvan in ons hart niet zijn, dan door deze bijzondere verzekering des Geestes. Zie Ef. 1:13. **des verstands, tot kennis der** Dit is een nadere verklaring van de wetenschap des geloofs, waarvan hij

tevooren gesproken had. Want hierin bestaat het geheel der leer van de zaligheid, dat wij God den Vader recht kennen en *Jezus Christus*, dien Hij gezonden heeft; Joh. 17:3. **verborgenheid van God en den Vader, en van Christus;**

3. **In Denwelken al** Namelijk *Christus*; of, *in welker verborgenheid Gods des Vaders en Christus*. Want het Griekse woord kan tot beiden gebracht worden, alzo dat de zin is, dat in *Christus*, of in de leer van God den Vader en van *Christus* alle schatten der wijsheid Deze twee woorden onderscheiden enigen hier aldus, dat door *de wijsheid* de wetenschap van alle leerstukken des geloofs, en door *de kennis* de wetenschap van al de bevelen van *Christus*, tot den Christelijken wandel nodig, verstaan worden. **en kennis namelijk tot de zaligheid nodig** verborgen zijn. Dat is, begrepen of besloten zijn. Doch de apostel gebruikt het woord *verborgen*, omdat de natuurlijke mens deze dingen niet begrijpt, maar dat zij geestelijk worden onderscheiden; Matth. 11:25; 1 Cor. 1:23. En dit wordt alzo van den apostel betuigd, om den Colossensen te tonen dat dan nergens elders de zaligheid moet gezocht worden dan in deze leer, die ons tot God door *Christus* wijst, gelijk 1 Cor. 1:30, en 1 Cor. 2:2, enz. Anderen nemen dit niet voor de zaak die wij ter zaligheid moeten kennen, maar voor de wijsheid die in *Christus'* persoon zelf is, die alle anderen wijsheid van mensen en engelen tebovengaat; hetwelk wel waar is, dan schijnt op het doel van Paulus zo wel niet te passen, dan door een verder genomen besluit. **de schatten der wijsheid** Deze twee woorden onderscheiden enigen hier aldus, dat door *de wijsheid* de wetenschap van alle leerstukken des geloofs, en door *de kennis* de wetenschap van al de bevelen van *Christus*, tot den Christelijken wandel nodig, verstaan worden. **en der kennis verborgen zijn.** Dat is, begrepen of besloten zijn. Doch de apostel gebruikt het woord *verborgen*, omdat de natuurlijke mens deze dingen niet begrijpt, maar dat zij geestelijk worden onderscheiden; Matth. 11:25; 1 Cor. 1:23.

4. **En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met** Het Griekse woord betekent *iemand overreden met bedriegelijke disputen*

of sluitredenen. beweegredenen, Namelijk gelijk de redenaars en wijsgeren plachten te gebruiken, waardoor zij onder den glimp van waarschijnlijke redenen, die dikwijls gene vastigheid hadden, de harten innamen, en wijsmaakten wat zij wilden. **die een schijn hebben.**

5. **Want hoewel ik met het vlees** Dat is, naar mijn lichaam, gelijk hij spreekt 1 Cor. 5:3. **van u ben, nochtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende** Namelijk in mijnen geest, gelijk hij tevoren had betuigd, en gelijk hij spreekt 1 Cor. 5:3; hetzij de apostel dit verstaat van de wetenschap, die hij hiervan had door het aandienen van Epafraas en anderen, hetzij ook door enige bijzondere openbaringen des Heiligen Geestes, gelijk Eliza had van het doen van zijn dienaar Gehasi, 2 Kon. 5:26. **uw ordening,** Namelijk in uw algemenen wandel, en ook in het oefenen der tucht en regering uwer gemeente. **en de vastigheid van uw geloof** Dat is, van de belijdenis uws geloofs, zonder daarvan in het minste te wijken, wat men u ook zoekt wijs te maken; welke standvastigheid de apostel in hen prijst, om hen daarin meer en meer te versterken. **in Christus.**

6. **Gelijk gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen,** Namelijk door het ware geloof; Joh. 1:12. **wandelt alzo in Hem;** Dat is, gelijk het Hem of Zijne gemeenschap waardig is.

7. **Geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, gelijkerwijs** Namelijk van Epafraas en uw voorgaande trouwe leraars, niet gelijk deze anderen u zoeken wijs te maken. **gij geleerd zijt, overvloedig zijnde in hetzelfde, met dankzegging.** Namelijk over de genade, die gij alrede hebt ontvangen, Col. 1:12.

8. **Ziet toe,** Hier begint de apostel het verhaal der dwalingen, waar hij hen tegen waarschuwt, namelijk wijsbegeerte, menselijke inzetten, en vermengingen van de wet der ceremoniën, die hij de een voor, de andere na, wederspreekt. **dat niemand**

u als een roof Of, *berove, tot enen roof weg voere*, namelijk van *Christus* en Zijne waarheid tot andere leringen of middelen ter zaligheid buiten *Christus*; ene gelijkenis, genomen van rovers, die niet alleen de goederen, maar ook de mensen zelf tot een roof wegvoerden, om hen tot slaven voor hen of voor anderen te maken. Zie een voorbeeld, 1 Sam. 30. **vervoere door de filosofie**, Hierdoor wordt de rechte filosofie niet verstaan, die ene gave Gods is, en zelfs een instrument of middel is, dienstig om Gods Woord beter te verstaan en te verklaren; maar de sophisterij of bedriegelijke schijnwijsheid van enige heidense filosofen, gelijk de volgende woorden *ijdele verleiding* verklaren, en gelijk Paulus hiervan spreekt, Rom. 1:21,22, welke filosofen in deze hunne schijnwijsheid enige dingen van God en van den weg tot het opperste goed hadden voorgesteld, die deze leraars met het Evangelie wilden vermengen, gelijk ook de scholastieke leraars in het Pausdom doen, waardoor de eenvoudigheid en oprechtheid der zaligmakende leer van het Evangelie merkelyk is verduisterd en vervalst. **en ijdele verleiding, naar de overlevering** Dit is de tweede dwaling, die deze bij het Evangelie van *Christus* wilden voegen, om naar hunne mening aan de eenvoudigheid des Evangelies een meerderen luister bij de mensen te geven, gelijk eertijds de Farizeën deden; Matth. 15:3, enz. **der mensen, naar de eerste beginselen Grieks elementen**. Alzo noemt de apostel de ceremoniën der wet, omdat het God beliefd heeft in de verdeling der tijden de Israëlieten, en vervolgens in hen de overigen der wereld die zalig worden, door dit middel tot *Christus* te leiden, gelijk een kind door het leren van het A B C tot het lezen wordt bereid, en als door een schoolmeester tot meerdere wijsheid gebracht. Zie hiervan bredere verklaring Gal. 3:24, en Gal. 4:3,9, enz. **der wereld, en niet naar Christus**;

9. **Want in Hem** Namelyk als waarachtig mens, die onder ons heeft gewoond vol genade en heerlijkheid; Joh. 1:14. **woont al** Namelyk met een wezenlijke inwoning des

Zoons Gods in de menselijke natuur, door de vereniging Zijner goddelijke natuur met de menselijke in enigheid Zijns persoons, gelijk het lichaam een tabernakel en woning wordt genoemd onzer ziel, 2 Cor. 5:1; en gelijk ook *Christus* Zijn menselijke natuur daarom een tempel noemt, waar namelyk zijn godheid in woont, die dezen weder zou opbouwen; Joh. 2:19. **de volheid** Dat is, *de gehele godheid*, namelyk des Zoons, met al Zijne eigenschappen, niet alleen ten aanzien van enige gaven, gelijk Hij in de profeten, apostelen en andere heiligen ook woont. **der Godheid lichamenlijk**; Dat is, *persoonlijk*, gelijk het Griekse woord *Soma* somwijlen een persoon betekent, of, *wezenlijk, waarachtiglijk*, tegengesteld tegen de schaduwen en figuren des Ouden Testaments, gelijk het woord *Soma* in ditzelfde hoofdstuk Col. 2:17 wordt genomen. Doch de zaak komt opeen uit. Want God wordt wel in het Oude Testament gezegd te wonen in den tabernakel, tempel, en ark des verbonds, enz. maar alleen als in schaduwen of figuren van *Christus'* menselijke natuur, die Hij in de volheid des tijds zou aannemen, om persoonlijk, of waarachtig en wezenlijk in dezelve met al Zijne volheid te wonen. Is Hij dan waarachtig God en waarachtig mens in één persoon, en woont de volheid der godheid in Hem, zo wil de apostel zeggen, dat wij buiten Hem gene zaligheid moeten zoeken, noch in de ceremoniën der wet, noch in de filosofische aanradingen van den dienst der engelen, noch in enige andere menselijke inzettingen of bedenkingen, maar alleen in Hem en in Zijn woord.

10. **En gij zijt in Hem** Grieks *in Hem vervuld*; dat is, wij hebben alles in Hem, wat tot onze volmaakte zaligheid nodig is; 1 Cor. 1:30. **volmaakt**, Zie Ef. 1:23, en Ef. 4:16. **Die het Hoofd is van alle overheid** Dat is, ook zelfs der engelen in den hemel, die onder Hem staan, gelijk Col. 1:16 betuigd is. Waaruit blijkt, dat wij niet in hen, maar in *Christus* de zaligheid hebben. Want dit vereist de eigenschap van het hoofd en Zijne werking, dat al de leden, waaronder hier ook de engelen merkelyk worden gesteld, van Hem afhangen, en hun geestelijk leven

ontvangen, Ef. 5:23. En hoewel de goede engelen de verlossing door *Christus* niet van node hadden, omdat zij niet gevallen waren, nochtans blijkt hieruit, dat zij door Hem ook in hun gelukzaligen stand in de eeuwigheid worden behouden. Waarom zij ook, onder de vergadering dergenen waar de gelovigen bij zijn gekomen, geteld worden, Hebr. 12:22, en *uitverkoren engelen* worden genaamd, 1 Tim. 5:21; en zij zichzelf ook stellen onder *de dienstknechten van Christus* en *mededienstknechten* der gelovigen; Openb. 22:9. en macht;

11. In Welken Namelijk *Christus*. **gij ook besneden zijt** Namelijk niet met de uitwendige besnijdenis, die door *Christus'* dood, nevens de andere ceremoniën des Ouden Testaments teniet gedaan is, gelijk de apostel hier leert, en Gal. 5:1,2; maar met de inwendige besnijdenis des harten, in den geest, welke de betekenende zaak was van de uitwendige besnijdenis, en die de apostel in de volgende woorden nader verklaart. Waaruit hij wil besluiten dat dan de uitwendige ons niet meer nodig noch nut is. **met een besnijdenis, die zonder handen** Dat is, van God zelf, door Zijnen Geest, Deut. 30:6; Rom. 2:29. **geschiedt, in de uittrekking van het lichaam** Dat is, de ganse massa der verdorvenheid, die bij een lichaam wordt vergeleken, dat vele leden heeft. Zie Rom. 6:6; Col. 3:5, vanwege de velerlei begeerlijkheden, die de zonde in ons werkt. **der zonden des vleses**, Hierdoor wordt verklaard, waaruit deze zondige aard zijnen oorsprong heeft, namelijk uit de vleselijke geboorte; Joh. 3:6. **door de besnijdenis** Niet eigenlijk, waardoor *Christus* zelf ten achtsten dage is besneden geweest, maar door welke Hij onsmet Zijnen Geest in onze harten besnijdt, dat is, van de schuld en heerschappij der zonde verlost, en onze harten reinigt, gelijk de volgende verzen breder verklaren. **van Christus;**

12. Zijnde met Hem begraven in Of, *begraven door den doop*. Want in den doop wordt ons betekend en verzegeld dat onze oude mens door den dood van *Christus* is gedood, en vervolgens ook begraven, dat is,

door *Christus'* lijden en sterven alzo zijn heersende kracht heeft verloren, dat hij is gelijk een dood en begraven lichaam, hetwelk zich niet kan bewegen om te heersen, hoewel het zijn stank nog wel van zich geeft, totdat het door denzelfden dood en Geest van *Christus* geheel wordt vernietigd. Zie Rom. 6:3, enz. **den doop, in welken gij** Namelijk doopt of *Christus*. Want beide is waarachtig, doch op verscheidene wijze. Want door de kracht der opstanding van *Christus* zijn wij opgewekt tot nieuwigheid des levens en door den doop wordt hetzelfde ook verzegeld. Zie Rom. 6:4, enz. En de apostel wil daarmede bewijzen dat wij zelfs het zegel der besnijdenis in het Nieuwe Testament niet meer van node hebben, dewijl de doop ons nu even hetzelfde betekent en verzegelt. **ook met Hem opgewekt zijt door het geloof** Namelijk zonder hetwelk de uitwendige doop gene kracht heeft. Want die gelooft en gedoopt wordt, zal zalig worden, Mark. 16:16. Het geloof dan neemt de weldaad aan, die de doop ons aanwijst en verzegelt. **der werking Gods**, Hierdoor kan verstaan worden, òf de kracht Gods, waardoor het geloof in ons wordt gewrocht, òf het steunsel des geloofs, waarop het in onze vernieuwing ziet, namelijk op de kracht Gods, die *Christus* uit de doden heeft opgewekt, waardoor wij ook uit den dood der zonde opgewekt worden. **Die Hem uit de doden opgewekt heeft.**

13. En Hij heeft u, als gij Namelijk die nu in *Christus* gelooft en gedoopt zijt. **dood waart** Zie Ef. 2:1. **in de misdaden, en in de voorhuid** Dit wordt niet gesproken van de eigenlijk genoemde voorhuid, die de gelovige Colossensen nog hadden, maar van de natuurlijke verdorvenheid, waarin zij vóór hunne bekering waren, die alzo bij gelijkenis genoemd wordt, omdat de voorhuis in het Oude Testament een schandelijk en verachtelijk ding was bij de Israëlieten. Zie dergelijke wijze van spreken Deut. 10:16; Jer. 9:25, enz. **uws vleses, mede levend gemaakt** Zie Ef. 2:5. **met Hem, al uw misdaden u vergevende; Of, genadiglijk vergevende, of vergeven hebbende.** Want

door het geloof worden ons onze misdaden en zondige aard uit kracht van *Christus'* verdiensten vergeven, en wordt het lichaam der zonde, of de oude mens, in ons ook gedood, van welke beide weldaden de doop, een teken en zegel in het Nieuwe Testament is, gelijk de besnijdenis in het Oude was; Rom. 2:29, en Rom. 4:11.

14. Uitgewist hebbende Dat is, doorgetrokken en uitgeworpen, of ten enenmale vernietigd, gelijk wij spreken. **het handschrift,** Het Griekse woord *Cheirographon*, dat is, handschrift, nemen hier sommigen voor een schrift, dat met Gods hand zelve in stenen tafelen was geschreven, gelijk van de wet der tien geboden betuigd wordt, Exod. 34:1; en wordt dit bij hen verstaan van de wet der zeden, of der tien geboden, die *tegen ons te zijn* gezegd wordt ten aanzien van haar scherpen eis van volkomen gehoorzaamheid, of bij gebreke van die, vanwege hare vervloeking, die *Christus* voor ons aan het kruis heeft gedragen, en ons daarvan verlost, Gal. 3:10,13. Doch alzo de apostel hier eigenlijk handelt tegen de onderhouding der besnijdenis en andere ceremoniën, zo wordt dit *handschrift* hier verstaan van de wet der ceremoniën des Ouden Testaments, die een *handschrift* worden genoemd, *dat tegen ons was*, omdat zij als een obligatie of schuldbrief waren, waardoor de mensen hunne misdaden en schulden dagelijks voor God wel bekenden, en nochtans door het uiterlijk oefenen derzelve nooit werden verlost, gelijk Paulus verklaart Hebr. 10:1, enz., gelijk dit woord *Cheirographon*, of handschrift, ook genomen wordt in den Grieksen tekst, Tob. 5:3, en Tob. 9:3. Dit blijkt ook uit de vergelijking van deze plaats met Ef. 2:14,15, waar dit woord *handschrift in inzettingen Of, door de inzettingen, of bevelen, waardoor sommigen verstaan de inzettingen of leringen des Nieuwen Testaments, door welke de wet der ceremoniën is verklaard teniet gedaan te zijn; doch de vergelijking met de plaats Ef. 2:15, toont dat dit handschrift in deze inzettingen bestond, en wordt hier geleerd dat dit handschrift, niet enkel door de leer en inzettingen van Christus, maar door den dood van Christus aan het kruis is teniet gedaan, die hetzelfde aan het kruis heeft genageld, en ten enenmale vernietigd,*

wanneer Hij voor onze misdaden en voor de schuld van die aan het kruis heeft voldaan. Want waar voldoening van schuld is, daar is geen handschrift, noch schuldbrief meer van node, en wordt derhalve gecasseerd. genoemd wordt de wet der geboden in inzettingen Of, door de inzettingen, of bevelen, waardoor sommigen verstaan de inzettingen of leringen des Nieuwen Testaments, door welke de wet der ceremoniën is verklaard teniet gedaan te zijn; doch de vergelijking met de plaats Ef. 2:15, toont dat dit handschrift in deze inzettingen bestond, en wordt hier geleerd dat dit handschrift, niet enkel door de leer en inzettingen van Christus, maar door den dood van Christus aan het kruis is teniet gedaan, die hetzelfde aan het kruis heeft genageld, en ten enenmale vernietigd, wanneer Hij voor onze misdaden en voor de schuld van die aan het kruis heeft voldaan. Want waar voldoening van schuld is, daar is geen handschrift, noch schuldbrief meer van node, en wordt derhalve gecasseerd., welk woord *dogmasi*, dat is, ordinantiën of inzettingen, nergens in Gods Woord voor de wet der tien geboden wordt gebruikt, noch ook het woord *dogmatizesthe*, Col. 2:20. En hetgeen van Paulus aldaar wordt bijgevoegd, bewijst dat ook klaarlijk. Want de wet der zeden maakt eigenlijk gene vijandschap tussen Joden en heidenen, alzo die ook in de natuur geschreven is, Rom. 2:14; maar het is alleen de wet der ceremoniën, door welke dit onderscheid en vijandschap tussen deze volken werd veroorzaakt, gelijk aldaar is aangetekend. Van de wet der zeden kan ook niet wel gezegd worden, *dat Christus die uit het midden heeft weggenomen door Zijnen dood*, om ons van de onderhouding derzelve ten enenmale te bevrijden, gelijk Paulus hier voren heeft bewezen. Want hoewel wij van den vloek en de scherpe onderhouding van de wet der zeden zijn verlost door *Christus*, zo blijven wij nochtans aan de onderhouding derzelve verbonden, als aan een regel van dankbaarheid, die wij God vóór onze verlossing schuldig zijn. **dat tegen ons was, in inzettingen Of, door de inzettingen, of bevelen,** waardoor sommigen verstaan de inzettingen of leringen des Nieuwen Testaments, door welke de wet der ceremoniën is verklaard teniet gedaan te zijn; doch de vergelijking met de plaats Ef. 2:15, toont dat dit handschrift in deze inzettingen

bestond, en wordt hier geleerd dat dit handschrift, niet enkel door de leer en inzettingen van *Christus*, maar door den dood van *Christus* aan het kruis is teniet gedaan, die hetzelfde aan het kruis heeft genageld, en ten enenmale vernietigd, wanneer Hij voor onze misdaden en voor de schuld van die aan het kruis heeft voldaan. Want waar voldoening van schuld is, daar is geen handschrift, noch schuldbrief meer van node, en wordt derhalve gecasseerd. **bestaande, hetwelk, zeg ik, enigerwijze** Of, *heimelijk, secretelijk*, namelijk omdat de wassingen, offeranden en andere ceremoniën des Ouden Testaments de mensen wel schenen te reinigen, doch inderdaad zulks niet deden, maar hen van hunne schuld alleen overtuigden, tenware zij door dezelve tot *Christus* werden gebracht, wiens bloed de gewetens alleen kon reinigen van dodelijke werken; Hebr. 9:9, enz. **ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende;**

15. **En de overheden** Dat is, den Satan met al zijn boze geesten, die grote macht over de mensen hebben, zolang zij van de heerschappij der zonde niet zijn verlost. Zie Ef. 6:12; 2 Tim. 2:26. **en de machten uitgetogen hebbende,** Dat is, van hunne macht en wapenen ontbloot hebbende, welke wapenen waren de zonde en dood, welke macht was de wet; 1 Cor. 15:55,56; zie ook Luk. 11:22; ene gelijkenis, genomen van den overwonnen veldoverste met zijne krijgsknechten, die alzo van hunne wapenen ontbloot zijnde voor de ogen van een ieder tot een schouwspel plachten omgevoerd te worden, totdat zij in de gevangenis gebracht, en aldaar opgesloten of omgebracht werden. **heeft Hij die in het openbaar** Of, *vrijmoedig, met vrijmoedigheid.* **tentoongesteld,** Of, *te schande gemaakt,* namelijk tot hunne verkleining en versmaadheid. Zie van dit woord Matth. 1:19. **en heeft door hetzelfde** Of, *in hetzelfde;* namelijk kruis. Want door Zijnen dood heeft Hij den Satan, die de macht des doods had, de macht benomen om ons te beschadigen of

beschuldigen. En hoewel hij ons nog strijd aandoet, zo zijn wij evenwel verzekerd van de volle overwinning in *Christus Jezus*, Luk. 10:17; Rom. 16:20; Hebr. 2:14; Openb. 12:10. Anders, *in zichzelf, of, door zichzelf. over hen getriomfeerd.* Dit wordt verstaan van een geestelijken triomf, waardoor *Christus*, alle geestelijke macht des Satan benomen hebbende, een overwinnaar van hel, dood en verdoemenis is gebleven.

16. **Dat u dan niemand** Hiermede besluit de apostel den voorgaanden handel, en eerst tegen de ceremoniën, daarna tegen de Platonische filosofie, en eindelijk tegen de inzettingen van mensen. **oordele** Dat is, veroordele als onreinen en overtreders der wet, gelijk de Joden plachten te doen. **in spijs of in drank,** Gelijk de Joden in het Oude Testament in zeker geval bevolen was, ook in den drank onderscheid te maken; Num. 6:3. **of in het stuk** Of, *vanwege de zaak des feestdags;* gelijk deze wijze van spreken ook genomen wordt 1 Petr. 4:16. **des feestdags, of der nieuwe maan, of der sabbatten;**

17. **Welke zijn een schaduw der toekomstige dingen, maar het lichaam is van** Dat is, de betekenende zaak is *Christus;* dat is, in *Christus* vervuld. Want alle schaduwen des Ouden Testaments hebben op *Christus* en Zijne weldaden gezien, door wiens komst zij ook een einde hebben. Zie Joh. 1:17; Gal. 4:3,4. **Christus.**

18. **Dat dan niemand u overheerse** Of, *den prijs ontvreemde.* Het Griekse woord *Katabrabeuein* betekent een misbruik van de macht, die iemand over anderen wordt gegeven; en is eigenlijk genomen van degenen, die in openbare loop- of strijdspelen het gezag hebben, om elk zijne beurt van lopen of strijden te vergunnen, en den prijs, die in het Griekse *brabeion* genaamd wordt, 1 Cor. 9:24, daarna dien, die hem verdiend heeft, te geven. Zo nu iemand zulks niet naar billijkheid, maar met ongelijk, of naar zijnen wil alleen doet, die wordt gezegd *Katabrabeuein*, of heersend hierin te handelen, gelijk het woord *brabeuein* daarentegen betekent naar billijkheid hierin

te handelen of heersen. Zie Col. 3:15. **naar zijn wil** Grieks *willen*; dat is, gewillig, eigenwillig, willens. **in nederigheid en dienst der engelen**, Dezen dienst der engelen zochten sommigen uit de Platonische filosofie in te voeren in de gemeente van Frygië, gelijk enige oude schrijvers getuigen. Waartegen zelfs lang na dezen tijd ene synode te Laodicea is gehouden. Deze verleiders gaven voor dat men uit nederigheid niet regelrecht tot *God* noch tot *Christus* moest gaan, maar door de engelen, die dienaars Gods waren, en die als middelaars zouden zijn tussen God en ons, gelijk nog hedendaags enigen voorgeven van de verstorven heiligen. **intredende in** Of, *indringende*; namelijk met hunne spitsvondige en stoute voorgevingen, en sprekende van deze zaken, alsof zij uit den hemel kwamen; daar het anders niet waren dan menselijke vonden en bedenkingen zonder grond. **hetgeen hij niet gezien heeft, tevergeefs opgeblazen** Dat is, zichzelf hierin behagende en verhoovaardigende, alsof hij grote dingen had gevonden. **zijnde door het verstand zijns** Of, *vernuft zijns vleses*; dat is, niet door Gods ingeven verlicht, maar door de verborgen natuur verleid. Want het verstand des vleses is vijandschap tegen God; Rom. 8:7. **vleses**;

19. **En het Hoofd niet** Námelijk *Christus Jezus*, die het hoofd is Zijner gemeente en ook zelfs aller engelen, van welk hoofd, en volgens werking dezes hoofds in al de leden, dezulken afwijken. **behoudende, uit hetwelk het gehele lichaam,** Námelijk der gemeente. Zie Col. 1:24. **door de samenvoegselen** Zie van deze gehele gelijkenis de aantekeningen Ef. 4:16, waar dezelfde woorden ook verhaald en verklaard worden. **en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast met** Grieks *wast den wasdom Gods*. **goddelijken wasdom.**

20. **Indien gij dan** Met dit besluit komt de apostel tot de laatste soort van dwalingen, namelijk de menselijke instellingen. **met Christus de eerste beginselen** Dat is,

de ceremoniën der wet, van God zelf in het Oude Testament ingesteld, gelijk hij die ook in Col. 2:8 alzo genoemd heeft. Hoeveel te meer, wil hij zeggen, zijt gij dan vrij van de inzettingen, die alleen op mensengoeddunken gegrond zijn. **der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld** Dat is, alsof uw leven en gelukzaligheid in deze uitwendige wereldse beginselen waren gelegen. **leefdet, met inzettingen belast?**

21. **Námelijk raak niet,** Dit zijn de woorden van deze bijgelovige mensen, die Paulus verhaalt; wijzende met deze drieërlei wijze van spreken aan, dat het bijgeloof altijd groeit. Want eerst verbieden zij aan te raken, namelijk om te eten of te drinken; daarna zelfs niet om te smaken; eindelijk om zelfs niet aan te roeren. Want dat hier alleen gesproken wordt van zulke dingen, waarmede het lichaam geoefend en gevoed wordt, blijkt uit de twee navolgende verzen, Col. 2:22,23, in welke dingen vele valse leraars eertijds grote heiligheid hebben gesteld, en nog stellen tegen de leer van Paulus alhier, en Rom. 14:17; 1 Tim. 4:3,4. **en smaak niet, en roer niet aan.**

22. **Welke dingen alle verderven** Grieks *zijn ten verderve*; dat is, vergaan zelf in het lichaam des mensen, wanneer zijn nu gebruikt zijn, en dienen alleen tot onderhoud van dit vergankelijke leven, doch hebben gene kracht om het geestelijke leven in ons voort te brengen. Zie Matth. 15:11; 1 Cor. 6:13, en 1 Cor. 8:8, maar die naar Gods Woord doet, blijft in der eeuwigheid; 1 Joh. 2:17. **door het gebruik, ingevoerd naar de geboden** Dat is, zijn ingesteld niet van God, maar van het goedvinden van mensen, waar nochtans in zaken van godsdienst en conscientie het woord Gods alleen moet gelden. Zie Deut. 12:32, en Matth. 15:9. **en leringen der mensen;**

23. **Dewelke wel hebben een schijn rede van wijsheid** Dat is, van een zeer hoge leer, waar zich de menselijke wijsheid over verwondert. **in eigenwilligen** Dat is, in zulken godsdienst, dien de mensen zich

vanzelf opleggen, alsof zij meer wilden doen dan God van hem eist. Want dezen dekmantel, alsook de navolgende twee andere, van nederigheid en temming des lichaams, plegen deze mensen gemeenlijk voor te wenden. **gods dienst en nederigheid, en in het lichaam niet te sparen, doch zijn niet in enige waarde, Of, zijn niet in enige eer;** namelijk die men het lichaam aandoet, tot verzadiging Dat is, dienen alleen om het lichaam te sterken en van nodig voedsel te voorzien. des vleses, dat is, in enige achting bij God, of van enige kracht tot de zaligheid. Zie 1 Cor. 8:8; 1 Tim. 4:8; Hebr. 13:9. **maar tot verzadiging** Dat is, dienen alleen om het lichaam te sterken en van nodig voedsel te voorzien. **van het vlees.**

Kolossensen 3

1. **Indien gij dan met Christus** Dit besluit ziet op Col. 2:12,14, waar Paulus getuigd had dat wij door den doop met *Christus* begraven en opgewekt zijn, om te bewijzen dat wij noch de ceremoniën der wet, noch de leer der filosofie, noch de menselijke inzettingen nodig hebben. Waaruit hij ook nu deze vermaningen trekt; zie de aantekeningen op Col. 2:12,14. **opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn,** Dat is, de eeuwige gelukzaligheid en heerlijkheid, waarvan *Christus* in den hemel het bezit ingenomen heeft, mitsgaders de geestelijke gaven tot de zaligheid nodig, die *Christus* aan de rechterhand Zijns Vaders aan Zijne gemeente mededeelt, gelijk Hand. 2:33; Ef. 4:8, enz. verklaard wordt. **waar Christus is, zittende aan de rechter hand Gods.**
2. **Bedenkt de dingen** Dat is, bevroedt die en tracht daarnaar, gelijk dit woord ook elders wordt genomen; Rom. 8:5., **die boven zijn, niet die op de aarde zijn.** Dat is, aardse en vergankelijke dingen, Filipp. 3:19; of menselijke en aardse inzettingen, die met het gebruik vergaan, waarvan hij tevoren ook had gesproken.
3. **Want gij zijt gestorven,** Namelijk der zonde en der wereld. Zie Rom. 6:2, enz. **en**

uw leven is met Christus Dat is, uw geestelijk en onvergankelijk leven. Want al hebben de gelovigen enige beginselen daarvan, nochtans blijkt dat voor de wereld niet, en zijzelf verwachten de volheid daarvan in *Christus* en met *Christus*, uit den hemel, met ene hoop, die niet bedriegt; Rom. 8:24,25. **verborgen in God.** Dat is, gelijk *Christus* ter rechterhand Zijns Vaders is in het bezit Zijner heerlijkheid, hoewel zulks voor de ogen der wereld is verborgen, alzo wordt ook het leven, dat ons in *Christus* en met *Christus* toekomt, aldaar bewaard om te Zijner tijd aan ons geopenbaard te worden voor de ogen der gehele wereld; 1 Petr. 1:4,5, enz.

4. **Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn,** Namelijk door Zijne komst ten oordeel, om ons Zichzelf in heerlijkheid gelijkvormig te maken. Zie Filipp. 3:21; 1 Joh. 3:2. **Die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.**
5. **Doodt dan** Namelijk meer en meer; want hij heeft tevoren gezegd, dat zij alrede gestorven waren, Col. 3:3, namelijk, ten aanzien van de heersende macht der zonde, hoewel de overblijfselen daarvan allengskens meer en meer moesten teniet gedaan worden; Rom. 6:12, enz. **uw leden** Dat is, de kwade bewegingen, die nog in uwe leden zijn, of, die als leden zijn van dit lichaam der zonde, gelijk hij tevoren heeft gesproken, Col. 2:11; want gelijk de mens door de leden zijns lichaams zijns werkingen uitvoert, alzo werpt ook deze verdorvenheid in den mens door hare verscheidene begeerten, hare lusten uit, tenzij die door Gods Geest van ons wederstaan en gedood worden. Zie Rom. 8:13,14., **die op de aarde zijn,** Alzo noemt de apostel de kwade begeerten, omdat zij den mens altijd tot aardse dingen bewegen, namelijk tot begeerlijkheid des vleses, begeerlijkheid der ogen en hovaardij des levens, 1 Joh. 2:16; waarvan wij in den hemel gans vrij zullen zijn; Openb. 21:27. **namelijk hoererij, onreinigheid,** Daardoor worden de andere soorten van onkuisheid verstaan, als overspel en dergelijke besmettingen des vleses.

schandelijke Het Griekse woord *Pathos* betekent zulke beweging, waardoor iemand ontucht lijdt, ook zelfs die tegen de natuur is, gelijk Paulus daarvan breder handelt Rom. 1:26, enz. **beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst.**

6. **Om welke de toorn Gods** Dat is Gods rechtvaardige wraak en straf, zie Rom. 1:18. **komt over de kinderen** Grieks *zonen*, dat is, mensen der ongehoorzaamheid overgegeven, gelijk Ef. 2:2, en Ef. 5:6; want hoewel God ook de gelovigen, wanneer zij in enige zulke zonden komen te vallen, wel zwaar kastijdt, zo geschiedt zulks nochtans niet om hen te verderven, maar om hen tot bekering te brengen, gelijk in David en anderen te zien is. Zie Ps. 6:2, en Ps. 103:8, enz., Hebr. 12:5, enz. **der ongehoorzaamheid;**
7. **In dewelke ook gij eertijds hebt gewandeld,** Namelijk vóór uwe bekering tot *Christus*. Zo waren dan in hen gene werken der voorbereiding, die sommigen verkeerdelijk menen in de mensen te zijn voor de bekering, waardoor God zou bewogen worden om hen door het Evangelie tot *Christus* te roepen. Zie 1 Cor. 6:11; Ef. 2:2, en Ef. 4:17; Tit. 3:3, enz. **toen gij in dezelve leefdet.**
8. **Maar nu legt ook gij dit alles af, namelijk gramschap, toornigheid, Hoe dit moet verstaan worden, zie de aantekeningen op Ef. 4:26. kwaadheid, lastering,** Hierdoor wordt verstaan het kwade hart, dat iemand behoudt tegen een ander, schoon de gramschap en toorn schijnt over te zijn, waardoor hij gelegenheid zoekt om zich over een ander te wreken, gelijk Kaïn tegen Abel deed, Gen. 4:5. Zie ook Ef. 4:31. **vuil spreken uit uw mond.**
9. **Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mens** Zie hiervan, gelijk ook van hetgeen de apostel zegt in Col. 3:10 van *den nieuwen mens*, de aantekening op Ef. 4:22,24. **met zijn werken,**

10. **En aangedaan hebt den nieuwen mens, die vernieuwd** Namelijk van dag tot dag, gelijk Paulus daar bijvoegt, 2 Cor. 4:16. Want hoewel de gelovigen den ouden mens alrede hebben aangelegd en den nieuwen aangedaan, ten aanzien van de heersende kracht van beide, zo moeten dezelve nochtans daarin dagelijks toenemen, gelijk de apostel hier vermaant, door het gebruik der middelen, daartoe van God ingesteld, waarvan zie de aantekeningen Ef. 4:24. **wordt tot kennis, Of, tot erkenenis.** Want daartoe worden wij door den Geest van *Christus* in ons verstand verlicht, opdat wij God recht zouden kennen, en voor onzen God erkennen, gelijk Hij in de eerste schepping gekend en erkend was. **naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft;** Namelijk naar Zijn evenbeeld, Gen. 1:26,27, waartoe wij nu wederom door den Geest van *Christus* worden herschapen, 2 Cor. 3:18.
11. **Waarin** Dat is, in welken stand de wedergeboorte, ten tijde des Nieuwen Testaments. **niet is Griek** Dat is, voor God niet aangezien of geacht wordt opp Grieks en Jood, enz., gelijk Gal. 3:28. **en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth,** Dit woord doet de apostel daarbij, omdat deze onder de volken, die van de Grieken barbaren genoemd werden, wel de grofste en wreedste gehouden werden, gelijk nu nog de Tartaren, van hen afkomstig. **dienstknecht en vrije; maar Christus is** Dat is, *Christus* door het geloof maakt alleen den mens, wie hij ook zij, aangenaam voor God, en de mens, van welken staat hij ook zij, vindt in Hem alleen alles ter zaligheid nodig. Zie Hand. 4:12; 1 Cor. 1:30. **alles en in allen.**
12. **Zo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden,** Namelijk van God, die derhalve God weder moeten beminnen en gehoorzamen. **de innerlijke** Grieks *de ingewanden der barmhartigheden*; een Hebreeuwse wijze van spreken, waardoor innerlijke of hartelijke beweging tot enige

- zaak verstaan wordt. Zie Ef. 4:32; Filipp. 1:8, en Filipp. 2:1. **bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid;**
13. **Verdragende elkander, en vergevende de een den anderen, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft;** Dat is, enige oorzaak van klacht. **gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo.**
14. **En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid.** Namelijk waardoor al de leden der gemeente ten volle met elkander verenigd zijn, en elkander alle behoorlijke diensten en broederlijke toegenegenheid bewijzen. Of, de band der volmaaktheid van al de Christelijke deugden, die alle in de liefde zijn begrepen, Rom. 13:8; Gal. 5:14. Naarmate dan dat de liefde in ons is, zo zijn ook de andere deugden in ons.
15. **En de vrede Gods** Namelijk niet alleen die wij met God hebben in onze conscientie door het geloof, Rom. 5:1; Filipp. 4:7, maar ook die de gelovigen onder elkander moeten hebben, die God hun gebiedt, en waarvan Hij de oorsprong is; Mark. 9:50; Ef. 4:3. **heerse in uw harten,** Dat is, hebbe de overhand, het beleid en bestier, om alles in rust tot een goed einde te richten. Het Griekse woord is genomen van degenen, die het beleid hadden in den strijd en schouwspelen, waarvan zie breder hiervoren Col. 2:18. **tot welken gij ook geroepen zijt in een lichaam;** Dat is, in ene gemeente, die het geestelijke lichaam van *Christus* is, waarvan al de leden aan de andere in vrede moeten verbonden zijn, Ef. 1:22,23. **en weest dankbaar.** Namelijk niet alleen tegen uwen naaste, om vrede met hem te houden, maar ook tegen God. Want die tegen God dankbaar is, die zal zijne gemeente niet zoeken te verstoren of te verdelen.
16. **Het woord van Christus wone rijkelijk in u,** Dat is, zijt daarmede veel bezig; want daar men mede woont daar spreekt men en verkeert men veel mede. **in alle wijsheid;** Dat is, om met alle eerbiedigheid daardoor in wijsheid en kennis gesticht te worden. **leert en vermaant elkander, met psalmen** Van het onderscheid dezer, zie de aantekeningen op Ef. 5:19. **en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid** Of, *dankbaarheid*, want het Griekse woord betekent beide. Zie Ef. 4:29; Col. 4:6. **in uw hart.** Dat is, niet alleen met den mond, maar ook met het hart.
17. **En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in de Naam** Dat is, naar zijn bevel en tot zijne eer met aanroeping van de hulp van *Christus*. Want al deze dingen begrijpt deze wijze van spreken. Zie Ps. 31:4; Matth. 18:20. **van de Heere Jezus, dankende God en de Vader door Hem.**
18. **Gij vrouwen, zijt uw eigen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.** Dat is, volgens het bevel des Heeren, die u zulks heeft willen opleggen. Of, alzo dat gij nochtans in deze gehoorzaamheid niet doet tegen het bevel des Heeren. Zie Hand. 5:29.
19. **Gij mannen, hebt uw vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.**
20. **Gij kinderen, zijt uw ouderen gehoorzaam in alles,** Namelijk in den Heere, gelijk hij uitdrukt Ef. 6:1. **want dat is de Heere welbehagelijk.**
21. **Gij vaders, tergt uw kinderen niet,** Namelijk door al te grote en gedurige hardheid; zie de aantekeningen Ef. 6:4. **opdat zij niet moedeloos worden.**
22. **Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam** Gelijk Col. 3:20. **uw heren naar het vlees, niet met ogendiensten** Zie van dit woord en het gehele vers de aantekeningen Ef. 6:5,6,7. **als mensenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vrezende God.** Namelijk die u dezen dienst voor een tijd heeft opgelegd, en dien gij hierin ook moet gehoorzaam zijn en vrezen.

23. En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere en niet den mensen;
24. Wetende, dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding Dat is, zult tot ene vergelding van uw trouwen dienst ontvangen de eeuwige erfenis der kinderen Gods, wanneer gij van alle slavernij en dienst der mensen zult vrijgesteld zijn, en de aanneming tot kinderen in u zal geopenbaard worden, Rom. 8:23. Zo is dan deze vergelding niet uit verdienste, maar uit genade, alzo de erfenis onder gene verdienste valt, maar den kinderen vanwege hunne geboorte alleen, of aanneming toekomt. Zie Rom. 8:15,16,17. **der erfenis; want gij dient de Heere Christus.**
25. Maar die onrecht doet, Namelijk hetzij heer of dienstknecht. Dit doet de apostel daarbij, om de ontrouwe dienstknechten te waarschuwen en de trouwe te vertroosten, dat God eenmaal wraak zal doen over de hardigheid eniger heren, daar zij hier onder moeten staan. **die zal het onrecht dragen,** Dat is, de straf van het onrecht, gelijk 2 Cor. 5:10. **dat hij gedaan heeft; en er is geen aanneming des persoons.** Of, *aanneming*. Zie hiervan de aantekeningen Matth. 22:16; Hand. 10:34.

Kolossensen 4

1. Gij heren, doet *uw* dienstknechten recht en gelijk, Grieks *het recht en de gelijkheid*. Door het eerste woord kan bekwamelijk verstaan worden hetgeen de heren, volgens de wetten des lands, schuldig zijn te doen aan hunne dienstknechten; door het andere, hetgeen de billijkheid en Christelijke mededogendheid daarbij nog vereisen. **wetende, dat ook gij een Heere hebt in de hemelen.**
2. Houdt sterk aan Of, *zijt gedurig*. Want het Griekse woord betekent beide, namelijk met ijver en gedurigheid in den gebede aanhouden. Zie Luk. 18:1; Ef. 6:18. **in het gebed, en waakt in hetzelfde** Dat is, zijt zorgvuldig en aandachtig, opdat niet alleen de mond, maar ook het hart en verstand wakker zijn in het bidden. Zie Mark. 13:33, enz.; Openb. 3:2, enz. **met dankzegging;**
3. **Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, om te spreken de verborgenheid** Dat is, het Evangelie, of de leer van *Christus*. Waarom hetzelfde ene verborgenheid genaamd wordt; zie Ef. 1:9, en Col. 2:2. **van Christus, om welke ik ook gebonden ben;** Dat is, gevangen. Zie van de wijze dezer gevangenschap, Hand. 28:16.
4. **Opdat ik dezelve moge openbaren, gelijk ik moet spreken.** Namelijk uit kracht mijner beroeping; Rom. 1:14; 1 Cor. 9:16.
5. **Wandelt met wijsheid** Grieks *in wijsheid*; dat is, wijselijk, voorzichtig, dat is, alzo dat gij uzelf zonder nood in geen gevaar brengt, noch dat gij hunne zonden, afgoderijen of valse leringen niet toegeeft, maar hen bij elke gelegenheid zoekt te winnen. **bij degenen, die buiten zijn,** Dat is, nog vreemd zijn van het geloof, of de gemeente Gods, die het huis Gods is. Zie dergelijke 1 Cor. 5:12,13. **den bekwamen tijd uitkopende.** Van deze wijze van spreken, zie de aantekeningen Ef. 5:16.
6. **Uw woord zij te allen tijde in aangenaamheid, met zout besprengd,** Grieks *geconfijt*; dat is, alzo gerecht tot aangenaamheid dergenen waar gij bij verkeert, dat daarentussen alle vuile, verdervende en onstichtelijke redenen daaruit zijn geweerd, gelijk door het zout de spijs smakelijk wordt gemaakt, en uit dezelve alle bederving wordt gehouden. Zie 1 Cor. 15:33; Ef. 4:29. **opdat gij moogt weten, hoe gij een iegelijk** Namelijk hetzij dezelve buiten of binnen de gemeente zij; hetzij om rekenschap te geven van uw geloof, 1 Petr. 3:15; hetzij om elkander te vertroosten of te vermanen; 1 Thess. 5:11. **moet antwoorden.**
7. **Al mijn zaken** Of, *de dingen die mij aangaan*; namelijk van mijne gelegenheid in deze gevangenschap, en wat ik hier doe. **zal u bekend maken** Tychikus, de

- geliefde broeder, en getrouwe dienaar, en mededienstknecht in de Heere;
8. Denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uw zaken wete, Dat is, den staat waar uwe gemeente in is. **en uw harten vertrooste;** Namelijk zo met zijne gaven, alsook door het verhaal van de vrijheid die ik hier heb, om het Evangelie te verbreiden in mijne banden, en den voortgang van hetzelfde. Zie Hand. 28:30; Filipp. 1:2.
9. Met Onesimus, den getrouwen en geliefden broeder, dewelke uit de uwen is; Dat is, niet alleen uit uwe stads- en landslieden, maar ook een bedienaar uwer gemeente, gelijk dergelijke wijze van spreken hierna Col. 4:12 te zien is. **zij zullen u alles bekend maken, wat hier is.**
10. U groet *Groeten* is eigenlijk iemand vrede, geluk en zaligheid toewensen. Zie Luk. 10:5. **Aristarchus,** Deze is een vermaard discipel geweest, geboren uit Macedonië, een gedurig metgezel van Paulus, die hem ook tot Rome toe in zijne banden was gevolgd. Zie Hand. 19:29, en Hand. 20:4, en Hand. 27:2. **mijn medegevangene;** en **Markus,** Die ook Johannes genoemd wordt, wiens moeder Maria een zeer godzalige vrouw was, in wier huis de vergaderingen der apostelen en der andere gelovigen veeltijds gehouden werden, Hand. 12:12, die wel met Barnabas van Paulus is gescheiden, Hand. 15:38; maar evenwel in den dienst des Evangelies volstandig gebleven, en weder tot Paulus is gekeerd, gelijk hier blijkt Col. 4:10 en 2 Tim. 4:11, hoewel hij daarna zich bij Petrus heeft begeven, 1 Petr. 5:13, in wiens gezelschap hij zijn Evangelie heeft geschreven, gelijk enige oude leraars getuigen. **de neef van Barnabas,** Dat is, broeders of zusterszoon. **aangaande welken gij bevelen ontvangen hebt; zo hij tot u komt, ontvangt hem;** Namelijk met alle eer en vriendelijkheid, hetwelk Paulus daarbij doet om hem zijn aanzien bij deze gemeente te vermeerderen.
11. En Jezus, gezegd Justus, Van dezen zie Hand. 18:7. **welke uit de besnijdenis** Dat is, uit de Joden. **zijn; deze alleen zijn** Namelijk uit de Joden; want uit de Grieken waren er veel meer, gelijk uit deze groetenis zelve blijkt; maar uit de Joden waren er velen, die Paulus wederstonden; Hand. 28:24, enz. **mijn medearbeiders in het Koninkrijk** Dat is, in den dienst des Evangelies, waardoor het rijk Gods, zo der genade als der heerlijkheid van de profeten beloofd onder den *Messias*, wordt bevorderd. Zie Matth. 4:23; Mark. 4:11. **Gods, die mij een vertroosting geweest zijn.**
12. U groet Epafras, die uit de uwen is, Gelijk hier voren Col. 4:9. **een dienstknecht van Christus, te allen tijde strijdende voor u** Dat is, met groten ijver en gedurigheid aanhoudende. **in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en** Dat is, volmaaktelijk onderwezen, en wordt dit gesteld tegen degenen, die nog kinderen of nieuwelingen waren in de leer, gelijk 1 Cor. 2:6, en 1 Cor. 14:20; Filipp. 3:12. **volkomen Grieks vervuld. in al den wil van God.**
13. Want ik geef hem getuigenis, dat hij groten ijver heeft over u en degenen, die in Laodicea Deze twee vermaarde steden waren niet ver van hen gelegen, gelijk aangetekend is Col. 1:2. **zijn, en degenen, die in Hierapolis zijn.**
14. U groet Lukas, Deze is de evangelist Lukas, die zijn Evangelie door den Heiligen Geest heeft beschreven, en een gedurig metgezel van Paulus in zijne reizen ook tot Rome toe in zijne gevangenschap is geweest. Zie Hand. 27:1, en Hand. 28:14. **de medicijnmeester,** Namelijk van stijl of beroep, gelijk Mattheüs een tollenaar genaamd wordt, ook na zijne bekering en beroeping tot het apostelschap; Matth. 10:3. **de geliefde, en Demas.** Deze is wel een medearbeider van Paulus in zijne gevangenschap voor een tijd geweest, Fil.:24, maar heeft hem daarna schandelijk verlaten; 2 Tim. 4:10.

15. Groet de broeders, die in Laodicea zijn, en Nymfas, en de Gemeente, die in zijn huis is. Dit kan verstaan worden, òf van de gemeente, die in het huis van dezen man hare vergadering hield, òf ook van zijn huisgezin, dat als een kleine gemeente in zijn huis was, en in zeer Christelijke orde van hen werd gehouden, gelijk van het huis van Aquila en Priscilla gezegd wordt; Rom. 16:5, en 1 Cor. 16:19.

16. En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt, dat hij ook in de gemeente Dat wil hij niet alleen, omdat dit een vermaarde gemeente in dat landschap was, maar ook omdat sommigen dezelfde dwalingen aldaar zochten in te voeren, waarvoor Paulus in de twee eerste hoofdstukken, Col. 1,2, van dezen zendbrief de Colossensen heeft gewaarschuwd. **der Laodicensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest, die uit Laodicea geschreven** De apostel spreekt hier niet van een brief, dien hij aan de Laodicensen zou geschreven hebben, gelijk sommigen gemeend hebben, en een brief hebben verzonnen, die in sommige Latijnse en ook Nederlanse Testamenten wordt gevonden, doch altijd voor apocrief gehouden; maar van een brief, die *uit Laodicea* geschreven is, waardoor sommigen verstaan den eersten zendbrief van Paulus aan Timotheüs, omdat in het onderschrift staat dat dezelve van Laodicea geschreven zou zijn, doch bij merkeliijken misslag dergenen, die deze onderschriften bij de brieven van Paulus hebben gesteld, alzo het blijkt Col. 2:1, dat de gemeente van Colosse en Laodicea het aangezicht van Paulus nimmer gezien hadden; maar het is waarschijnlijkst dat Paulus spreekt van een brief, dien hij uit Laodicea had ontvangen, òf van de gemeente zelve, òf van enige apostolische mannen aldaar, in welken brief van deze dwalingen, of van de bewerkers derzelve, nadere verklaring werd gedaan, die den Colossensen ook tot nadere waarschuwing en onderrichting mocht dienen, wanneer dezelve met dezen brief van Paulus zou worden vergeleken. *is.*

17. En zegt aan Archippus: Deze schijnt de mededienaar van Epafraas in deze gemeente geweest te zijn, die na het vertrek van Epafraas, in zijn ijver en dienst was verslapt, waarom hem de apostel deze vermaning wil hebben gedaan. **Zie op de bediening, die gij aangenomen hebt in de Heere,** Dat is, door den Heere, of van Zijnentwege; want het is ook de Heere zelf, die arbeiders in Zijnen oogst uitzendt, al is het dat zij merendeels door de gemeenten beroepen worden. Zie Matth. 9:38; Hand. 20:28. **dat gij die vervult.** Dat is, ten volle of behoorlijk bediend, niet tevreden zijnde met den titel alleen, maar het werk van dien getrouwelijk uitvoerende. Zie dergelijke 2 Tim. 4:5.

18. De groetenis met mijn hand, Hierdoor verstaat hij de woorden van den volgenden groet van genade, dien hij met zijn eigen hand onder al zijne brieven placht te schrijven, hoewel hij de hand van anderen in het uitschrijven der brieven dikmaals gebruikte, gelijk hij zelf betuigt 2 Thess. 3:17. Zie verder de aantekeningen 1 Cor. 16:21. **van Paulus. Gedenkt mijn banden. De genade zij met u.** Dat is, de bijzondere gunst Gods in *Christus* jegens ons, met al de weldaden, die daaruit vloeien. **Amen.** Zie van dit woord de aantekeningen Matth. 6:13, en Matth. 28:20.